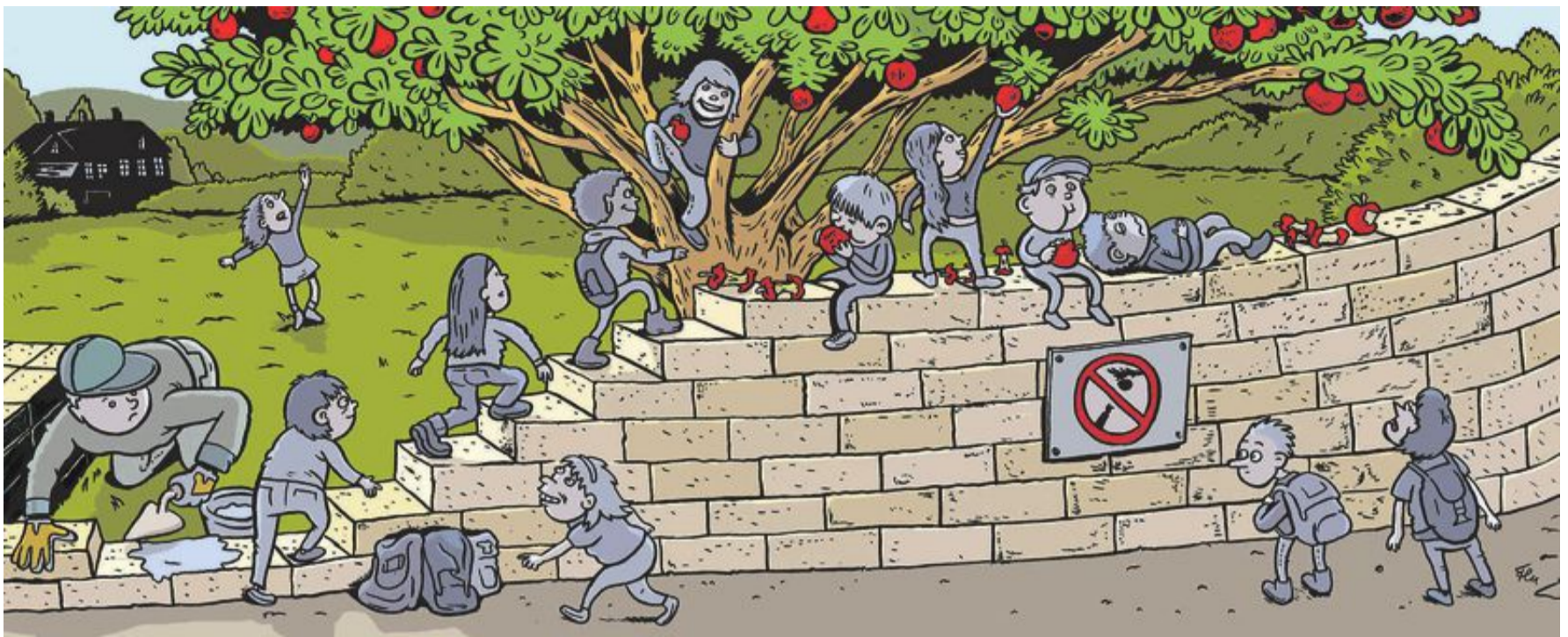

HELGEAVIS

Legalisering er sivilisasjon

Avkriminalisering er bare første steg.

**AKSEL
BRAANEN
STERRI**

akselbst@gmail.com

HELGEKOMMENTAREN

Den lovede avkriminaliseringen av rusmidler er et nødvendig steg på veien til å reparere en skamplett på Norges rykte som humanitær nasjon. Avkriminalisering kan gi en nedgang i overdosetallene, forhindre utenforskap og styrke rehabiliteringen. Men som Dagbladet skriver på lederplass 21. september, kan vi ikke stoppe der. De største skadevirkningene skyldes imidlertid at produksjon og omsetning er ulovlig og overlatt til kriminelle. Forbudet etterlater seg nemlig ødelagte liv på veien fra produksjon til forbruk. Produksjonslandene i Latin-Amerika, Asia og Afrika ødelegges i kampen mot narkotikakartellene, som tjener enorme summer på eksport av rusmidler til USA og Europa.

PÅ VEIEN TIL Europa risikerer mennesker livet for å smugle varer. Her hjemme er salget av narkotika en lukrativ vei inn i kriminalitet for sårbar ungdom og asylsøkere som har lite annet arbeid å gå til. Brukerne risikerer helsa ved å innta rusmidler av varierende renhet og med

stoffer som er langt skadeligere enn stoffet de etterspør.

Løsningen på disse problemene er legalisering. Mange er imidlertid skeptisk fordi de assosierer legalisering med frislipp, og tror at forbud er det mest effektive virkemidlet staten har for å forhindre russkader. Sannheten er at det er forbud som likner mest på frislipp. Er du først kjent med hvor du får tak i ulovlige rusmidler er tilgangen i dag uten grenser. Dealerne bryr seg ikke om aldersgrenser, hvor rusa du er, eller om butikkene har stengt.

A FORSØKE Å TA knekken på salget ved å fengsle produsentene eller selgerne, virker ikke. Krigen mot narkotika har vært prøvd i alle land, med langt hardere virkemidler enn her hjemme. Fasiten er klar: Det er bare regulering som virker. Det er nemlig bare myndighetene som kan bestemme at heroin skal forbeholdes pasienter som allerede er rusavhengige, og ikke en ung og usikker femtenåring som kommer i kontakt med feil folk. Det er bare myndighetene som kan bestemme at salget av hasj skal forbeholdes dem over 21 år, og at både utsalgssteder og -tider skal være begrenset.

DET ER bare myndighetene som kan regulere styrken og renheten på stoffene, slik at stoffene ikke blir mer skadelig enn de trenger å være. Det er bare myndighetene som kan sørge for at prisene reflekterer skadene, slik at de billigste stoffene også er de minst skadelige. Det er bare innenfor rammene av et regulert marked at produsentene konkurrerer på pris og kvalitet, og ikke med vold.

DETTE ER ikke bare teori. Vi har for det første

relativt gode erfaringer med reguleringen av alkohol og tobakk. Når var sist gang du så et gjengopprør mellom Carlsberg og Ringnes, eller Sagene bryggeri oppsøke skoler for å rekruttere de mest sårbare ungdommene? Tobakk viser også at bruk kan drastisk reduseres innenfor et regulert regime.

For det andre viser forskning fra delstatene i USA, som har legalisert cannabis, at cannabisbruken ikke øker nevneverdig, mens bruken av andre rusmidler og alkohol går ned. Det samme gjør vold, voldtekter og tyverier.

LEGALISERING betyr selvfølgelig ikke fullstendig frislipp av alle rusmidler, eller at heroin, kokain og amfetamin skal selges til småpenger i dagligvarebutikkene, slik sprit heller ikke skal det. Myndighetene kan og bør bestemme hvem, hvor, når og til hvilken pris ulike rusmidler skal være tilgjengelige. Heroin og amfetamin bør først og fremst inn i substitusjonsbehandlingen for de som allerede har et rusproblem, mens mindre skadelige stoffer, som MDMA, cannabis og psykedeliske stoffer, trolig bør kunne selges på pol.

HVORDAN ET FOR dem som i reguleringsregime best kan se ut, krever imidlertid grundigere utredning og forsiktig eksperimentering.

Det er imidlertid verdt å merke seg at dagens miks av rusmidler først og fremst produkter av historiske tilfeldigheter. Hvis myndighetene kunne latt produsenter utvikle nye rusmidler og godkjent bare de som passerer en streng test av deres skadevirkninger, kunne vi utkonkurrert de skadeligste rusmidlene, inkludert alkohol og tobakk. Det er på høy tid å ta la myndighetene ta grep, også på dette området.

**«FASITEN ER KLAR:
DET ER BARE
REGULERING
SOM VIRKER.»**

KJETIL ROLNESS
Sosiolog, forfatter og foredragsholder

AKSEL BRAANEN STERRI
Statsviter og stipendiat i filosofi, UiO

AAGE BORCHGREVINK
Forfatter og kritiker

IDA JACKSON
Forfatter og skribent

KNUT NÆRUM
Forfatter og sann

MARTE MICHELET
Forfatter og skribent

CATHRINE SANDNES
Sjefredaktør for sakprosa på Gyldendal

FLU HARTBERG
Illustratør